

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21901 - Documentació i Comunicació Científica / 40
Titulació	Grau d'Educació Social - Primer curs Grau de Treball Social - Primer curs Grau de Pedagogia (Pla 2016) - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Rubén Lluc Comas Forgas (<i>Responsable</i>) rubencomas@uib.es	08:00	09:00	Dilluns	10/09/2018	08/02/2019	D185 ANSELM TURMEDA Cal concertar les tutories prèviament per correu electrònic.

Contextualització

El ràpid i espectacular desenvolupament de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) ha contribuït a crear un complex i saturat entorn informacional. És tal la quantitat d'informació disponible sobre qualsevol tema que resulta pràcticament impossible poder-la conèixer i consultar en la seva totalitat, i molt menys digerir-la de forma adequada. L'existència d'aquest nou entorn d'informació, qualitativament i quantitativament complex, planteja la conveniència que els estudiants de qualsevol disciplina adquireixin unes capacitats i unes destreses que fa pocs anys eren supèrflues. I encara més si és té en compte que les TIC s'han consolidat com la principal font de documentació acadèmica (Sureda y Comas, 2006). Per tal de poder moure's satisfactòriament en aquest nou entorn informacional ja no són suficients les habilitats bàsiques que durant segles han permès la integració en el món cultural: saber llegir, saber escriure i saber contar. Actualment es precisa també una altra alfabetització que s'ha conceptualitzat com a "informacional" i amb la qual es fa referència a "the ability to know when there is a need for information, to be able to identify, locate, evaluate, and effectively use that information for the issue or problem at hand" (National Forum on Informational Literacy, 2006).

L'alfabetització informacional suposa assolir un conjunt de competències entre les quals s'han de remarcar:

1. Ser capaços de determinar la naturalesa i el nivell de la necessitat d'informació
2. Localitzar i accedir a la informació requerida de forma eficient
3. Avaluar la informació i les seves fonts de forma crítica
4. Utilitzar de forma eficaç la informació. Aquesta utilització implica organitzar de forma eficient la informació localitzada i referenciar de forma correcta els documents utilitzats

Guia docent

5. Accedir i utilitzar la informació de forma ètica i legal.

L'assignatura "Documentació i Comunicació Científica" constitueix una assignatura de formació bàsica i comú per als Estudis de Grau d'Educació Social, Pedagogia i Treball Social, i pretén contribuir a l'alfabetització informacional de l'alumnat d'aquests estudis.

Concretament, dintre dels Estudis de Grau de Pedagogia, s'imparteix a primer curs, durant el primer semestre, i té un caràcter bàsic i fonamental per a la formació dels futurs/es pedagogs/gues.

S'ha de tenir ben present que aquesta assignatura cal contextualitzar-la dintre del tot el Pla d'Estudis de Grau de Pedagogia i que es troba inserida dintre de la matèria "Investigació i documentació en educació", per la qual cosa està coordinada i es complementa perfectament amb la resta d'assignatures d'aquesta mateixa matèria, i que són de caràcter obligatori ("Mètodes i tècniques d'investigació educativa", "Avaluació d'institucions, programes i processos educatius i formatius" i "Educació Comparada") i optatiu ("Anàlisi de dades en investigació educativa"). Així, els estudiants de Grau de Pedagogia reben una formació integral en els criteris, fonaments i procediments de recollida d'informació, el seu tractament, anàlisi i interpretació.

Requisits

Competències

Específiques

- * Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar sobre ells: obtenir, registrar, tractar i interpretar informació rellevant per tal d'emetre judicis argumentats que permetin millorar la pràctica educativa (CE-B19).
- * Analitzar, dissenyar i avaluar les aplicacions de les tecnologies de la informació i la comunicació associades als processos educatius i formatius (CE-B18).

Genèriques

- * Sòlida formació científico-cultural i tecnològica (CB-A2).
- * Capacitat per preparar, seleccionar o construir materials didàctics i utilitzar-los als marcs específics de les distintes àrees de formació (CB-A6).
- * Capacitat per a utilitzar i incorporar adequadament en les diferents activitats les tecnologies de la informació i la comunicació (CB-A7).
- * Capacitat per a treballar en equip amb els companys/es com a condició necessària per a la millora de la seva activitat professional, compartint coneixements i experiències (CB-A12).
- * Assumir la dimensió deontològica pròpia de tot professional de l'educació (CB-A16).
- * Capacitat per a expressar-se i comprendre idees, conceptes i sentiments oralment i per escrit amb un nivell d'ús adequat als destinataris (CB-A18).
- * Capacitat per a cercar, seleccionar, ordenar, relacionar, avaluar i valorar informació científica provinent de distintes fonts (CB-A19).

Guia docent

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Bloc 1. Introducció

Unitat didàctica 1. Fonaments de l'escriptura i comunicació acadèmica

Unitat didàctica 2. El procés d'elaboració d'un treball acadèmic: determinació de les necessitats d'informació bibliogràfica

Bloc 2. Identificació i localització de documents bibliogràfics

Unitat didàctica 3. El catàleg de la biblioteca de la UIB

Unitat didàctica 4. Les principals bases de dades bibliogràfiques sobre educació i ciències socials

Unitat didàctica 5. Identificar i localitzar articles de revistes

Unitat didàctica 6. Els repositoris institucionals

Unitat didàctica 7. Els catàlegs de biblioteques

Unitat didàctica 8. Enciclopèdies, estadístiques

Unitat didàctica 9. Cercadors i directoris

Unitat didàctica 10. Serveis d'alerta per mantenir-se al dia

Bloc 3. Avaluació del material localitzat

Unitat didàctica 11. Avaluació de la informació

Bloc 4. Organització de la informació

Unitat didàctica 12. La gestió de la bibliografia

Bloc 5. Utilització ètica i responsable de la informació

Unitat didàctica 13. Honestat acadèmica i evitació del plagi

Unitat didàctica 14. Citar correctament les fonts utilitzades. Tècniques per a l'elaboració de cites i referències bibliogràfiques

Bloc 6. El Treball de Fi de Grau

Unitat didàctica 15. Com dissenyar i presentar un treball acadèmic. El cas del Treball Final de Grau

Metodologia docent

S'exposarà el contingut teòric dels temes a través de classes teòriques (grup gran), seguint diversos textos i lectures de referència que serviran per a fixar els coneixements lligats a les competències previstes. Aquestes classes donaran pas a classes pràctiques (grup mitjà) en les quals s'aplicaran els continguts adquirits a situacions i contextos reals a partir de resolució de problemes, anàlisi crítica de les eines utilitzades, elaboració

Guia docent

de materials propis, etc., amb la qual cosa es permetrà a l'alumnat d'iniciar-se i desenvolupar les competències previstes.

El professorat proposarà la realització d'activitats de treball en grup i individual per a la realització dels quals tendran el suport dels docents en sessions programades (grup mitjà i grup petit). En aquestes sessions l'alumnat podrà compartir amb el professorat i amb els seus companys/es els dubtes sorgits, obtenir solució als possibles problemes i desenvolupar les competències previstes.

Part d'aquestes activitats i exercicis es realitzaran a través de la plataforma de Campus Extens (es penjaran les lectures i documents de lectura obligatòria així com les que tinguin un caràcter complementari i d'ampliació, es lliuraran els treballs que l'alumnat vagi elaborant al llarg del semestre, es donarà peu a la participació i discussió a través de l'eina de teleeducació per tal que els alumnes puguin utilitzar-la com a plataforma de debat i enriquiment mutu, etc.)

D'altra banda, i per tal de propiciar una feina comuna en total igualtat de condicions, l'alumnat que presenti necessitats educatives específiques i que requereixi d'adaptacions o provisió d'ajudes -ja siguin curriculars, de mobiliari dins les aules de la universitat, arquitectòniques dins l'espai que ocupa la UIB, etc.-, convindria que ho comunicés tant a la professora d'aquesta assignatura com a l'Oficina Universitària de Suport a Persones amb Necessitats Especials (al telèfon 971172834 o al correu electrònic uid@uib.es) per tal que es puguin avaluar i prendre les mesures adequades.

Activitats de treball presencial (1,68 crèdits, 42 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicació teòrica	Grup gran (G)	La principal finalitat de l'explicació o lliçó magistral és transmetre un cos d'informació en un temps ocupat principalment per l'exposició oral. Aquesta metodologia pretén facilitar una visió general d'un tema concret, possibilitar l'oportunitat d'explicar continguts recents i complexos no incorporats als llibres i facilitar la realització de les pràctiques	28
Classes pràctiques	Sessions pràctiques	Grup mitjà (M)	En aquestes sessions s'emprarà l'aprenentatge cooperatiu, mitjançant el qual els estudiants treballaran dividits en petits grups, en activitats d'aprenentatge amb metes comunes. Consisteix en posar als membres de cada grup en aquella situació en la que poden assolir els seus objectius d'aprenentatge només si els altres companys, els que treballen cooperativament, també aconsegueixen els seus. L'aprenentatge cooperatiu es caracteritza per ser una metodologia activa i experiencial dintre d'un model interaccionista d'ensenyament-aprenentatge, on el rol del professorat és el d'un mediador en la generació del coneixement i en el desenvolupament d'habilitats socials. De conformitat amb l'estratègia d'internacionalització i inclusió de la llengua anglesa als estudis de la UIB, s'informa a l'alumnat que, com a mínim, una de les sessions pràctiques del curs es desenvoluparà en anglès.	12
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	La finalitat és la d'avaluar l'adquisició de les competències proposades dintre de l'assignatura. La metodologia consistirà en un examen de resposta curta.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants

Guia docent

si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (4,32 crèdits, 108 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació Unitats Didàctiques	En funció de l'explicació teòrica de les diferents Unitats Didàctiques a les classes magistrals, del material disponible a través de la plataforma de CampusExtens, de les sessions pràctiques i dels seminaris desenvolupats, l'alumnat aprofundirà en l'assignatura a nivell individual a través de l'estudi dels continguts i la reflexió sobre aquests.	45
Estudi i treball autònom individual	Defensa oral del treball final de curs	L'alumnat haurà de fer una defensa oral de la feina feta al llarg de l'activitat final de curs mitjançant una aplicació de Campus Extens que permet l'enregistrament de vídeo.	10
Estudi i treball autònom individual	Treball final de curs	La finalitat és la d'avaluar l'adquisició de les competències proposades en el marc de l'assignatura. La metodologia consistirà en el lliurament i defensa oral d'una Monografia (original i elaborada individualment) on es desenvolupi un tema determinat.	33
Estudi i treball autònom individual o en grup	Realització activitats	Degut al caràcter instrumental de l'assignatura, el professor plantejarà una sèrie d'activitats que l'alumnat haurà de desenvolupar de forma autònoma i no presencial per tal que aquest vagi adquirint les estratègies necessàries. Aquestes activitats podran ser de recerca d'informació, d'anàlisi documental, de referenciació bibliogràfica, etc., i una vegada realitzades, s'entregaran al professor per a la seva avaluació.	20

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

A l'inici del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens

Seguidament s'expliciten els procediments d'avaluació de cadascuna de les activitats d'aquesta assignatura, desenvolupades al llarg del semestre. S'assenyalen com a no recuperables aquelles activitats que s'han de superar durant el període lectiu de l'assignatura.

Cal tenir en compte que el treball final de curs aporta un 50% de la nota final i l'examen un 25% i que no es podrà superar l'assignatura sense tenir aprovades ambdues parts independentment, mentre que les activitats realitzades al llarg del curs (tant presencials com no presencials) suposen el 25% restant.

Guia docent

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Explicació teòrica

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	La principal finalitat de l'explicació o lliçó magistral és transmetre un cos d'informació en un temps ocupat principalment per l'exposició oral. Aquesta metodologia pretén facilitar una visió general d'un tema concret, possibilitar l'oportunitat d'explicar continguts recents i complexos no incorporats als llibres i facilitar la realització de les pràctiques
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència i participació en les classes teòriques, així com la correcta resolució de petites activitats proposades en funció del marc teòric de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Sessions pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	En aquestes sessions s'emprarà l'aprenentatge cooperatiu, mitjançant el qual els estudiants treballaran dividits en petits grups, en activitats d'aprenentatge amb metes comunes. Consisteix en posar als membres de cada grup en aquella situació en la que poden assolir els seus objectius d'aprenentatge només si els altres companys, els que treballen cooperativament, també aconsegueixen els seus. L'aprenentatge cooperatiu es caracteritza per ser una metodologia activa i experiencial dintre d'un model interaccionista d'ensenyament-aprenentatge, on el rol del professorat és el d'un mediador en la generació del coneixement i en el desenvolupament d'habilitats socials. De conformitat amb l'estratègia d'internacionalització i inclusió de la llengua anglesa als estudis de la UIB, s'informa a l'alumnat que, com a mínim, una de les sessions pràctiques del curs es desenvoluparà en anglès.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la correcta execució de les activitats simulades en funció de les explicacions teòriques.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (no recuperable)
Descripció	La finalitat és la d'avaluar l'adquisició de les competències proposades dintre de l'assignatura. La metodologia consistirà en un examen de resposta curta.
Criteris d'avaluació	La finalitat és la d'avaluar l'adquisició de les competències proposades dintre de l'assignatura. La metodologia consistirà en un examen de resposta curta.

Percentatge de la qualificació final: 25%

Guia docent

Defensa oral del treball final de curs

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de fer una defensa oral de la feina feta al llarg de l'activitat final de curs mitjançant una aplicació de Campus Extens que permet l'enregistrament de vídeo.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la qualitat, coherència i claredat expositiva, la capacitat de síntesi, l'ús d'una terminologia adequada, etc.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Treball final de curs

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	La finalitat és la d'avaluar l'adquisició de les competències proposades en el marc de l'assignatura. La metodologia consistirà en el lliurament i defensa oral d'una Monografia (original i elaborada individualment) on es desenvolupi un tema determinat.
Criteris d'avaluació	Aspectes que es consideraran en l'avaluació dels treballs: <ol style="list-style-type: none"> 1. Aspectes formals 2. Aspectes de contingut (coherència interna, estructura de la construcció escrita, gramàtica, sintaxis) 3. Pertinença, riquesa, amplitud i rigor de les fonts consultades 4. Aspectes relatius a l'ortografia (es restaran 0,50 punts per cada falta ortogràfica) 5. Cites efectuades 6. Redacció de les referències.

Percentatge de la qualificació final: 50%

Realització activitats

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Degut al caràcter instrumental de l'assignatura, el professor plantejarà una sèrie d'activitats que l'alumnat haurà de desenvolupar de forma autònoma i no presencial per tal que aquest vagi adquirint les estratègies necessàries. Aquestes activitats podran ser de recerca d'informació, d'anàlisi documental, de referenciació bibliogràfica, etc., i una vegada realitzades, s'entregaran al professor per a la seva avaluació.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà el grau dels coneixements adquirits per l'alumnat amb el seu treball autònom a l'hora de preparar i estructurar els continguts de l'assignatura a través dels treballs realitzats.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Seguidament es presenta la bibliografia, tant bàsica com complementària, que s'ha considerat més adient per al desenvolupament d'aquesta assignatura. Cal afegir que, al llarg del semestre, s'aniran comentant aquests

Guia docent

recursos (i la seva idoneïtat), així com d'altres que puguin anar sorgint en funció de les necessitats de l'alumnat o dels seus interessos.

Bibliografia bàsica

Basque, J., & Ruelland, D. (2007). *InfoCompétences+. Développement d'un outil informatisé d'autodiagnostic des compétences informationnelles destiné aux étudiants universitaires*. Montréal: Université du Québec à Montréal. Recuperat el 16 de juny de 2011 de: <http://pdci.quebec.ca/docs/infocompetences-teluq.pdf>

Sureda, J., & Comas, R. (2005). *Fuentes de información y documentación a través de internet para investigadores en educación ambiental*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente

Sureda, J., Comas, R., Oliver, M.F., & Guerrero, R.M. (2010). *Las fuentes de documentación bibliográfica a través de Internet para investigadores en educación*. Palma: Redined

Bibliografia complementària

Duarte-García, E. (2007). Gestores personales de bases de datos de referencias bibliográficas: Características y estudio comparativo. *El Profesional de la Información*, 16(6), 647-656

Gómez, J.A. (2005). Alfabetización informacional: Cuestiones básicas. *Anuario Thinkpey*, 1. Recuperat el 16 de juny de 2014 de: <http://www.thinkepi.net/alfabetizacion-informacional-cuestiones-basicas>

Leiva, D., Gaete, A., & Saurina, E. (2003). Habilidades para buscar, evaluar y usar información en estudiantes universitarios: Una contribución a la "alfabetización informacional" de estudiantes de educación. *Revista Pensamiento Educativo*, 32, 221-249

Maldonado, A., & Rodríguez, L. (Coords.) (2006). *La información especializada en Internet (2ª ed.)*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas.

Altres recursos

Alfin Red. Foro para la alfabetización informacional. <http://www.alfinred.org/blog>

Information Literacy Weblog. <http://information-literacy.blogspot.com/>

